

“BARKAMOL AVLOD” MARKAZLARINING FAOLIYATI

Isroilov Kamoliddin

Sharof Rashidov nomidagi Samarqand Davlat Universiteti

O'zbekiston tarixi kafedrası tayanch doktoranti

ANNOTATSIYA: Ushbu ilmiy ishda O'zbekistonda maktabdan tashqari ta'limning rivojlanishi, xususan, “Barkamol avlod” markazlarining faoliyati, tashkilotdan ko'zlangan maqsad, yangiliklar atroflicha yoritilgan. “Barkamol avlod” markazlari hozirda bolalarning bilim olishi va kasb-hunarga yo'naltirishda o'ziga xos mayoq vazifasini o'tamoqda. Shu sababli Prezidentimiz ham bu sohaga alohida e'tibor qaratmoqda. Shu va boshqa muhim masalalar ushbu ilmiy izlanishda o'z aksini topgan.

Kalit so'zlar: barkamol avlod, maktabdan tashqari ta'lim, badiiy adabiyot, to'garak, madaniyat, san'at, kasb-hunar, ijodkorlik

“Barkamol avlod” bolalar maktablari ish faoliyati davomida ming-minglab o'quvchi yoshlarning o'z qiziqishlariga ko'ra kasb-xunarga yo'naltirib, hayotda to'g'ri yo'lini topishida ko'mak berib kelmoqda.

Dastavval 2011-yilda “Barkamol avlod” markazlari O'zbekiston Respublikasi vazirlar mahkamasining 2011-yil 28-fevraldagi Maktabdan tashqari ta'lim tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risidagi 50-sonli Qarori hamda 2011-yil 11-maydagi “Barkamol avlod” markazlari to'g'risidagi nizom, 130-son qarorga ilova asosida tashkil etilgan. “Barkamol avlod” markazlari 3 ta yo'nalishda (Badiiy ijodiyot, texnik ijodiyot hamda o'lkashunoslik va ekologiya) o'z faoliyatni olib borgan.

2019-yil 30-sentabrdagi O'zbekiston Respublikasi Prezidentinig 4467-sonli qarori asosida “Barkamol avlod” markazlari tugatilib 2020-yil mart oyida O'zbekiston Respublikasi Xalq ta'limi vazirligi tasarrufidagi texnik ijodiyot, badiiy ijodiyot, o'lkashunoslik va ekologiya bo'yicha “Barkamol avlod” respublika bolalar markazlari negizida “Barkamol avlod” bolalar maktablari

tashkil etilgan. Shundan so'ng, "Barkamol avlod" bolalar maktabi 2021-yil 27-maydagi O'zbekiston Respublikasi Vazirlar mahkamasining Maktabdan tashqari ta'lim tizimini takomillashtirishning qo'shma chora tadbirlari to'g'risidagi 331-sonli qarori bilan "Barkamol avlod" bolalar maktablari to'g'risidagi nizom asosida o'z ish faoliyatini boshladi va 7-yo'nalish 65 nomdagi to'garaklar faoliyatini yo'lga qo'ydi. Ushbu yo'nalishlarda Madaniyat va san'at (11 nomdagi to'garak), Texnika konstruktorlik va modellashtirish (17 nomdagi to'garak), Jimoniy tarbiya va sport (4 nomdagi to'garak), Hunarmandchilik va qo'l mehnati (14 nomdagi to'garak), Turizm va ekologiya (9 nomdagi to'garak), Oliy ta'lim muassasalari va maktabga tayyorlov va Xorijiy til yo'nalishlarida to'garaklar tashkil etilib, kelajak avlodning komil inson bo'lib shakllanishiga xizmat qilib kelmoqda.

Jumladan, "Barkamol avlod" respublika bolalar maktabi AKFA Universiteti, Hunarmand uyushmasi, "Sharq ayoli" Xalqaro xotin qizlar jamoat fondi, O'zbekiston Respublikasi Badiiy akademiyasi va boshqa bir qancha nufuzli tashkilotlar bilan hamkorlik Memorandumlar imzolandi. Bu albatta quvonarli hol. Joriy yilda "Barkamol avlod" bolalar maktablari to'garak a'zolari bir qancha Xalqaro tanlovlarda ishtirok etishib yuqori natijalarni qo'lga kiritib kelishmoqda. Biz ishonamiz-ki "Barkamol avlod" bolalari har javhada ilg'or, intiluvchan va o'z kuch qudratiga ishonadigan yoshlar bo'lib maqsad sari olg'a qadam tashlaydi. Vatanimizning buyuk kelajagiga, "Barkamol avlod" bolalari o'z xissasini qo'shadi va dovrug'ini dunyoga tanitadigan yetakchi yoshlar qatorida albatta bo'ladi.

Quyidagilar Maktabning asosiy vazifalari hisoblanadi:

- yosh avlodni ma'naviy barkamol etib tarbiyalash, ularning bo'sh vaqtlarini mazmunli o'tkazishini ta'minlash, bunda ularning robototexnika, mexatronika, injenerlik, mental arifmetika, san'at, art dizayn, axborot texnologiyalari bo'yicha Java, Scratch, 3D dizayn yo'nalishlariga bo'lgan qiziqishini oshirish;
- Maktablarda "STEAM — ta'lim" (Science — tabiiy fanlar, Technology — texnologiyalar, Engineering — muhandislik, Art — san'at,

Mathematics — matematika) dasturini joriy etish va to'garaklar mazmuniga singdirish;

- o beshta muhim tashabbus doirasida o'quvchi-yoshlar bilan ishlashni samarali tashkil etishda madaniyat, san'at, sport, axborot-texnologiyalariga qiziqishni oshirish, o'quvchi-qizlarni ijtimoiy faol hayotga jalb etish bo'yicha umumta'lim tashkilotlariga amaliy va uslubiy yordam ko'rsatish;

- o bolalarning ehtiyojlari va qiziqishlariga muvofiq ularning ijodiy va badiiy qobiliyatlarini rivojlantirish, ularning foydali dam olishini tashkil etish, mehnatsevarlikni, kasb tayyorgarligining dastlabki o'quv va ko'nikmalarini singdirish, fan va texnikani rivojlantirishning istiqbolli yo'nalishlariga muvofiq texnik vositalar va kompyuter texnologiyalari ishini o'rganishni tashkil etgan holda bolalar texnik ijodkorligini rivojlantirish;

- o o'quvchi yoshlarning ijodiy ishlarini ommalashtirish, targ'ib qilish hamda sotuvini yo'lga qo'yish bo'yicha o'quvchi-yoshlarning ijodiy ishlarini "Art shop" elektron do'konlari orqali dunyo bozoriga olib chiqish;

- o o'quvchilarda jonajon o'lka tarixi, arxeologik va boy madaniy merosini chuqur o'rgatish, mamlakatimizning tabiiy boyliklari bilan tanishtirish hamda ekologiya va atrof-muhit muhofazasi sohasidagi asosiy bilimlarni egallab olishlariga imkon yaratish hamda bolalar va ta'lim turizmlarini rivojlantirishga qaratilgan loyihalarni amalga oshirish;

- o xorijiy tillarni o'rgatish orqali intellektual yoshlar safini kengaytirish, rivojlangan davlatlar tajribasini o'rganishga imkon yaratish;

- o o'quvchilar o'rtasida sog'lom turmush tarzini targ'ib qilish, ularning sportning ayrim yo'nalishlariga qiziqishlarini oshirish;

- o maktabdan tashqari ta'lim tizimiga ilg'or pedagogik usullar va metodlardan, zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalangan holda o'qitishning yangi shakllarini keng joriy etish;

- bolalarni individual rivojlantirishga qaratilgan dasturlar va uslubiy materiallarni doimiy takomillashtirib borish;
- to'garak rahbarlarining malaka oshirish va qayta tayyorlash bo'yicha istiqbol rejalarini ishlab chiqish va tegishli takliflarni kiritish;
- bolalar texnik ijodkorligini rivojlantirish uchun xorijiy davlatlarning ilg'or tajribalari asosida Maktablarda davlat-xususiy sheriklik shartlari asosida loyihalarini amalga oshirish.

“Barkamol avlod” markazlari ko'p tarmoqli bo'lib, u faoliyat yuritadigan hududning xususiyati, o'quvchilarning qiziqishlari va ehtiyojlariga ko'ra ularning ijodiy imkoniyatlarini yanada rivojlantirishga qaratilgan texnik, badiiy ijodiyot, o'lkashunoslik va ekologiya yo'nalishlarini o'z ichiga olgan holda faoliyat ko'rsatadi. Markaz 6 yoshdan 18 yoshgacha bo'lgan bolalarga ularning har tomonlama kamol topishlari va bo'sh vaqtlarini mazmunli o'tkazishlari uchun keng imkoniyatlar yaratadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O'zbekiston – taraqqiyot va islohotlar yo'li. – Toshkent: O'zbekiston, 2022.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining “2022–2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekiston taraqqiyot strategiyasi to'g'risida”gi Farmoni. – 28.01.2022.
3. “Yoshlar–kelajagimiz” davlat dasturi. – Toshkent, 2017.
4. A'zamov A. Barkamol avlod tarbiyasining pedagogik asoslari. – Toshkent: Fan, 2020.
5. Tolipova M. Yoshlarni ma'naviy tarbiyalashning zamonaviy yo'nalishlari. – Toshkent: Ma'naviyat, 2021.
6. Jo'rayev M. Oila va maktab hamkorligida ma'naviy tarbiya. – Toshkent: O'qituvchi, 2019